

Historia Europejskiego Funduszu Społecznego

Istnienie i działalność Europejskiego Funduszu Społecznego (polska nazwa pochodzi od European Social Fund) datuje się od 1957 roku, kiedy to, na mocy artykułu 123 Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Gospodarczą, został powołany do życia. Jest jednym z czterech funduszy strukturalnych obok Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Finansowego Instrumentu Orientacji Rybołówstwa.

W początkowej fazie działalności, EFS funkcjonował na zasadzie refundacji połowy kosztów szkoleń zawodowych, które ponosiły organa publiczne państw członkowskich Unii Europejskiej. Z Funduszu przyznawano również granty oraz zasiłki dla pracowników, którzy zdecydowali się na przesiedlenie w celu zatrudnienia w innym regionie. Przyznawano zasiłki tym, których zakłady pracy restrukturyzowały się, obniżając jednocześnie pensje pracowników. Państwami, których obywatele w pierwszym okresie (tj. do 1970 roku) skorzystali najwięcej, były Włochy i Niemcy. W 1971 roku EFS poddano gruntownej reformie, by sprostać nowym wyzwaniom rynku pracy i walce z rosnącym bezrobociem. Od tego momentu działalność EFS - u objęła również wspieranie sektora prywatnego i państwowego oraz działalność z zakresu dostosowania infrastruktury i miejsc pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych. Finansowaniu podlegały także całe projekty oraz programy mające na celu aktywizację zawodową młodzieży. Gałęziami gospodarki, które odniosły największe korzyści w tym okresie były branża tekstylna-odzieżowa i rolnictwo.

Kolejne większe zmiany miały miejsce w 1983 roku, po gwałtownym wzroście bezrobocia w roku 1982. Modyfikacji poddano wówczas głównie programy, których działanie było ukierunkowane na pomoc dla ludzi młodych – poniżej 25 roku życia. W ramach tychże programów finansowano szkolenia zawodowe oraz praktyki, jak również tworzenie nowych miejsc pracy dla młodzieży z nie perspektywicznych pod względem gospodarczym regionów. W roku 1988 podwojono budżet EFS oraz włączono go do całościowej polityki strukturalnej Wspólnoty Europejskiej.

W 1994 roku do zadań EFS - u dołączono promowanie równych szans dla kobiet w pracy, promowanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych oraz osób, którym zagraża wykluczenie społeczne, a także wspieranie wkraczania osób młodych po raz pierwszy na rynek pracy.

Polska korzysta z możliwości, które stwarza EFS od 2004 roku, czyli od momentu naszego przystąpienia do Unii Europejskiej. Zakończono realizację ok. 4,5 tysiąca projektów. Około 3,5 tysiąca jest w czasie realizacji. Od chwili rozpoczęcia realizacji pierwszych projektów do chwili obecnej, z którejs spośród dostępnych form pomocy skorzystało ponad milion Polaków. Przeważającą większość tej liczby stanowią osoby bezrobotne oraz zagrożone wykluczeniem społecznym. Skorzystali też pracownicy, którzy dzięki projektom realizowanym w ramach EFS, podwyższali swoje kwalifikacje zawodowe.

Obecnie, w Polsce, EFS będzie wdrażany za pomocą programu operacyjnego Kapitał Ludzki. Obecny okres programowania to lata 2007-2013.

Cele Europejskiego Funduszu Społecznego

EFS jest funduszem, któremu przyświeca cel pomocy ludziom pracy. Zarówno tym, którzy pracują, jak i osobom pozostającym bez zatrudnienia. Wśród nich EFS dostrzega grupy, do których adresuje pomoc w ramach swoich programów. Dzieli zatem bezrobotnych według wieku, kwalifikacji, stopnia dostępu do możliwości zatrudnienia... i wychodzi im naprzeciw. Specyfika programów operacyjnych jest każdorazowo warunkowana aktualną sytuacją na rynku pracy i w gospodarce.

Cele EFS i zasady działania Funduszu omawia Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z 12 lipca 1999 roku w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego (1784/ 1999/ WE):

1. Aktywna polityka rynku pracy, czyli przeciwdziałanie i zapobieganie bezrobociu, a zwłaszcza zjawisku długotrwałego pozostawania bez pracy wśród mężczyzn, jak i kobiet. Aktywna polityka na rynku pracy ułatwia ponowną integrację długotrwałe bezrobotnych z rynkiem pracy, a także wspiera integrację zawodową osób młodych oraz ludzi powracających na rynek pracy.
2. Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, czyli działania prowadzące do ograniczenia zjawiska marginalizacji społecznej i przygotowanie ludzi narażonych na wykluczenie społeczne do momentu wejścia na rynek pracy. W tym obszarze istotne jest również utrzymanie zatrudnienia lub powrotu do czynnego życia zawodowego. Wsparcie jest przeznaczone dla osób, które ze względu na trudną sytuację życiową nie umieją odnaleźć się na rynku pracy.
3. Kształcenie ustawiczne, które z założenia ma ułatwiać i polepszać dostęp do rynku pracy oraz integrację z rynkiem pracy przez podwyższenie i utrzymanie potencjału zawodowego osób oraz promowanie mobilności zawodowej, przez zwiększanie dostępu do szkoleń zawodowych, edukacji, w tym doradztwa.
4. Doskonalenie kadr gospodarki (promocja potencjału adaptacyjnego) oraz rozwój przedsiębiorczości - w założeniach tego

celu mieści się promocja wykwalifikowanej, przeszkolonej i zdolnej do adaptacji do zmiennych warunków rynku pracy kadry pracowniczej. Ponadto wspiera się innowacyjność i potencjał adaptacyjny w zakresie organizacji pracy, rozwijania przedsiębiorczości oraz warunków sprzyjających tworzeniu nowych miejsc pracy i podwyższaniu kwalifikacji, rozwój potencjału ludzkiego w sferze badań, nauki i technologii.

5. Zwiększanie dostępu i uczestnictwa kobiet na rynku pracy oraz możliwość rozwijania kariery zawodowej, ponadto zwiększenie dostępu kobiet do nowych miejsc pracy. W punkcie tym zawiera się również pomoc w uruchamianiu działalności gospodarczej, a także działaniach zakładających zmniejszenie dysproporcji i dyskryminacji płciowej zarówno w pionowych, jak i poziomych strukturach rynku pracy.

EFS jest podstawowym narzędziem Unii Europejskiej, którego działania skierowane są na walkę z bezrobociem, wyrównywanie szans w dostępie do zatrudnienia różnych grup społecznych, a także doskonalenie kadr pracowniczych w ramach szkoleń.

Europejski Fundusz Społeczny - priorytety

Obecnie w Polsce, zgodnie z projektem Narodowej Strategii Spójności, Europejski Fundusz Społeczny jest realizowany okresie programowania 2007-2013 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Jest to program, w ramach którego realizowane będą w Polsce wszystkie cele EFS - u. Z tego względu, całość środków EFS (9,7 mld euro) zostanie przeznaczona na PO KL.

PO KL składa się z dziesięciu Priorytetów, z których połowa będzie realizowana na poziomie centralnym (I - V), druga zaś połowa (V - X) - na poziomie regionalnym.

Priorytety realizowane centralnie:

- I. Zatrudnienie i integracja społeczna.
- II. Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących.
- III. Wysoka jakość systemu oświaty.
- IV. Szkolnictwo wyższe i nauka.
- V. Dobre zarządzanie.

Priorytety realizowane regionalnie:

- VI. Rynek pracy otwarty dla wszystkich.
- VII. Promocja integracji społecznej.
- VIII. Regionalne kadry gospodarki.
- IX. Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach.
- X. Pomoc techniczna.